

Inspiratiebron, toegang tot het volle leven

Een onderzoek naar de aard en werking van een inspiratiebron

Samenvatting doctoraalscriptie Universiteit voor Humanistiek (UvH) te Utrecht van Mariëlle Cuijpers
Begeleider UvH-docent Ton Jorna, tweede begeleider UvH-docent Alphons van Dijk

Mijn afstudeeronderzoek ging over de vraag, *Wat is de aard en werking van het fenomeen inspiratiebron bij zingevingprocessen en levensbeschouwelijke vorming?*

Met dit onderzoek heb ik mij gewaagd op het terrein van religiositeit en spiritualiteit, met als uitgangspunt dat de mens een *homo religiosus* is. Het onderzoek beperkte zich tot mensen die een inspiratiebron kunnen zijn omdat zij over hun levensbeschouwing en zoektocht naar zin gepubliceerd hebben.

Mijn antwoord op de onderzoeksvraag is: Een inspiratiebron raakt religieuze en spirituele verlangens bij de ander -die daarvoor openstaat- en inspireert de ander om zelf op zoek te gaan naar de bron van het leven. De inspiratiebron biedt de ander zicht op een waardevolle ruimere werkelijkheid en zet zo een spiritueel ontwikkelingsproces in gang dat onomkeerbaar en niet meer vrijblijvend is.

Wie of wat voor de één een inspiratiebron is, hoeft dit voor de ander helemaal niet te zijn en wordt mede bepaald door de wisselwerking tussen de aard van de bron en de werking daarvan bij de ander. Een inspiratiebron heeft een voorbeeldfunctie en staat naar zijn aard weliswaar middenin het leven, maar verwijst naar de (oer)bron van het bestaan - en niet naar zichzelf. Naar zijn werking is een ontmoeting met een inspiratiebron een zinervaring.

Gezien de vormende invloed van een inspiratiebron op de ander pleit ik in de slotbeschouwing voor onderwijs op de UvH waarbij studenten ervaringen met inspiratiebronnen en de ontwikkeling die daardoor op gang komt, expliciet leren verbinden met de leerstof op de universiteit.

De keuze voor het thema werd ingegeven door de krachtige en zingevende werking die de boeken van Henri Nouwen op mij hadden, terwijl ik zoekende was naar bronnen voor innerlijke kracht en naar de manier waarop ik 'mijn eigen instrument' kon zijn als geestelijk begeleider. Gevoelsmatig noemde ik Nouwen een inspiratiebron, terwijl ik andere, eveneens invloedrijke auteurs zoals Thomas Moore, niet zo benoemde.

Een bijkomende invalshoek was dat het woord inspiratiebron in het dagelijkse taalgebruik voor uiteenlopende zaken en personen wordt gebruikt, terwijl de toepasselijkheid daarvan niet altijd op zijn plaats lijkt. Ik vroeg me af wanneer je nu met recht en rede over een inspiratiebron kunt spreken en vond het waardevol om aan een zorgvuldig gebruik van het begrip te kunnen bijdragen.

Mijn onderzoek is relevant voor de humanistiek. Het verdiept het inzicht in de wijze waarop mensen, en dus ook geestelijk begeleiders, door hun zoektocht naar zin, betekenis voor elkaar kunnen hebben.

De onderzoeksmethode was explorerend. Ik maakte gebruik van gangbaar onderzoek in de derde persoon, zoals literatuurstudie, om 'kennis over' het fenomeen te vergroten. Daarnaast gebruikte ik onderzoek in de eerste persoon, om de 'bekendheid met' het fenomeen te doorgronden. Dit laatste houdt in dat ik het fenomeen aan de hand van de eigen ervaring onderzocht. De beoogde uitkomst was niet om vanuit theorie tot een vast omliggende definitie van het fenomeen inspiratiebron te komen maar om vanuit een combinatie van kennis en ervaring bij te dragen aan een beter begrip over de aard en werking van het verschijnsel.